

Samarbetsstrategi för
utvecklingsamarbetet med

Vietnam

januari 2009 – december 2013

REGERINGSKANSLIET

Utrikesdepartementet

Styrelsen för internationellt
utvecklingssamarbete (Sida)
105 25 Stockholm

**Strategi för utfasning och selektivt samarbete med Vietnam, 2009-2013
samt bemyndigande att förhandla och ingå samarbetsavtal**

1 bilaga

Ärendet

I enlighet med regeringsbeslut den 18 oktober 2007 om fokusering av det svenska utvecklingssamarbetet ska Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) lämna förslag till strategi för utfasning och selektivt samarbete med Vietnam under perioden 2009-2013.

Genom beslut den 15 maj 2008 (UD2008/13497/ASO) uppdrog regeringen åt Sida att till Utrikesdepartementet lämna förslag till strategi för det svenska utvecklingssamarbetet med Vietnam för perioden 2009-2013.

Sida har i skrivelse den 30 september 2008 överlämnat ett förslag till strategi för utvecklingssamarbetet med Vietnam.

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att fastställa en strategi för utfasning och selektivt samarbete med Vietnam att gälla 2009-2013 i enlighet med *bilagan*. Strategin ska styra utvecklingssamarbetet med Vietnam under angivna tid.

Regeringen uppdrar åt Sida att i enlighet med strategin ansvara för genomförandet av utvecklingssamarbetet med Vietnam under perioden 2009-2013.

coll +

Regeringen bemyndigar också Sida att förhandla och ingå samarbetsavtal med Vietnam för strategiperioden 2009 – 2013.

På regeringens vägnar

Gunilla Carlsson

Liselott Andersson

Kopia till

UD-ASO

UD-FIM

UD-FMR

UD-IH

UD-MK

UD-MU

UD-PIK

UD-RS

UD-SP

UD-UP

UD-USTYR

Fi-BA

M-I

S-EIS

U-IS

Ambassaden Hanoi

Kopians överensstämmelse med
originalet intygas:

.....

2009-02-12

Strategi för utfasning och selektivt samarbete med Vietnam 2009-2013

Sammanfattning

Under strategiperioden ska det reguljära utvecklingssamarbetet fasa ut genom selektivt samarbete. Det övergripande målet för såväl utfasningen av det reguljära utvecklingssamarbetet som Sveriges selektiva samarbete med Vietnam är att uppnå förbättrad demokratisk samhällsstyrning, ökad respekt för mänskliga rättigheter och en miljömässigt hållbar utveckling. Centrala samarbetsområden för strategiperioden är därför mänskliga rättigheter och demokrati samt miljö och klimatförändringar.

Inom ramen för det selektiva samarbetet kommer partnerskap mellan olika aktörer i Sverige och Vietnam att stödjas på ett katalytiskt sätt genom s k aktörssamverkan. Syftet är att skapa förutsättningar för fattigdomsminskning och samtidigt stärka och stimulera relationer mellan intressenter i de båda länderna som kan fortsätta efter att biståndsfinansieringen har upphört. Aktörssamverkan ska utgöra huvuddelen av det selektiva samarbetet. Eftersom förutsättningarna för aktörssamverkan kan vara begränsade inom områden som rör främjande av demokrati och mänskliga rättigheter inklusive korruptionsbekämpning, kommer Sverige inom dessa områden även att stödja vissa riktade, strategiska insatser.

Stöd till ett framväxande civilt samhälle och andra icke-statliga aktörer kommer att utgöra ett viktigt komplement till samarbetet med myndigheter. Vietnam kan komma i fråga för lån och garantier från Sverige.

Den totala volymen beräknas under strategiperioden uppgå till 530 miljoner kronor från Asien- och forskningsanslaget. Volymen för det reguljära utvecklingssamarbetet som ska fasa ut uppskattas till totalt

255 miljoner kronor för perioden 2009 – 2013. För det selektiva samarbetet förväntas volymen öka gradvis från 2009 för att uppgå till ca 75 miljoner kronor år 2013.

En översyn av det selektiva samarbetet kommer att göras 2011 för att bedöma resultaten och ge rekommendationer om den fortsatta inriktningen.

DEL A. UTFASNINGEN AV DET REGULJÄRA UTVECKLINGSSAMARBETET

1. Samarbetets inriktning - utfasningen av utvecklingsarbetet

1.1. Mål och prioriteringar

För utfasningen av Sveriges reguljära utvecklingsarbete med Vietnam är det övergripande målet förbättrad demokratisk samhällsstyrning, respekt för mänskliga rättigheter och en miljömässigt hållbar utveckling. Därigenom ska samarbetet medverka till att uppfylla det övergripande målet för svenskt utvecklingsarbete, d v s att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor, liksom till målet för Sveriges politik för global utveckling (PGU); att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling. Utgångspunkten för samarbetet är de två perspektiven i PGU: fattiga människors perspektiv på utveckling och rättighetsperspektivet.

Strategiska frågor för dialogen är mänskliga rättigheter och demokratisk samhällsstyrning, korruption och miljö. Dialog och kommunikation kring utfasningen av utvecklingsarbetet kommer att vara central.

1.2 Inriktning och omfattning

Utvecklingsarbetet kommer under strategiperioden att fasa ut genom selektivt samarbete. Merparten av de existerande insatsavtalen löper ut år 2009 och 2010. Det sista avtalet löper ut år 2012.

När avtalen löper ut ska varaktiga resultat ha uppnåtts som ska kunna integreras i Vietnams egna strukturer. Något behov av fortsatt stöd från andra givare bedöms därför inte föreligga. Undantaget är ett rättshjälpsprojekt där Sverige ser ett behov av att andra givare tar över Sveriges roll.

Endast ett avtal, Chia Se-projektet, är aktuellt för förlängning finansiellt. Förlängningen skulle i sådana fall vara på två år (2009-2010). Chia Se-projektet är ett sektorövergripande projekt som berör miljö och landsbygdsutveckling men också gräsrotsdemokrati, folkligt deltagande och förvaltningsreformer. Ytterligare några projekt kan komma att förlängas tidsmässigt några månader, men utan finansiella åtaganden, för att säkerställa en ansvarsfull utfasning.

Inom befintliga samarbetsområden bedöms det finnas förutsättningar för aktörssamverkan inom främst miljö/klimat, hälsa, internationell handel, näringslivsutveckling och forskningssamarbete. Inom demokrati och mänskliga rättigheter kommer det att finnas möjlighet att stödja särskilt strategiskt viktiga insatser genom fortsatt projektstöd och dialog.

1.2.1. Samarbetsområden

Under utfasningsperioden kommer samma mål att gälla för respektive område som under strategiperioden 2004-2008.

Utvecklingssamarbetet som skall fasas ut är inriktat på sex områden:

i) Naturresurser, miljö, förnybar energi och lokala initiativ

Sverige kan komma att fortsätta bidra med insatser till stöd för byutveckling och lokal demokrati t o m 2010, inom ramen för det s k Chia Se-projektet. Detta skulle innebära en förlängning av nuvarande avtal med två år. Förlängningen motiveras av behovet att säkerställa att erfarenheterna från projektet tas till vara i nationella policies och program samt behovet att stärka kapaciteten på lokal nivå så att den rättighetsbaserade ansats och de metoder och verktyg som projektet givit kan tillämpas. Förutsättningarna för aktörssamverkan inom området bedöms vara goda.

ii) Reformering av den offentliga förvaltningen och korruptionsbekämpning

Reformering av den offentliga förvaltningen är ett område som den vietnamesiska regeringen prioriterar men resultatet har hittills varit blygsamt. Den enda återstående insatsen kommer att avslutas år 2011. Insatser till stöd för korruptionsbekämpningen kommer att genomföras inom ramen för det selektiva samarbetet.

iii) Mänskliga rättigheter, rättssäkerhet, kultur och media

Samarbetet har bl a omfattat insatser inom juridisk utbildning, rättshjälp, rättsskipning för minderåriga, kulturutbyte och journalistutbildning. Insatser till stöd för dessa områden kommer att fortsätta inom ramen för det selektiva samarbetet. Sverige har varit ledande givare i ett gemensamt projekt för att bidra till utveckling av rättshjälp för fattiga och missgynnade grupper och det kommer att förlängas utan extra finansiering fram till 2010. Diskussion pågår med andra givare om att ta över Sveriges roll i projektet. Övriga insatser kommer att avslutas 2009 och 2010.

iv) Hälsosamarbete

Det viktigaste bilaterala avtalet med hälso- och sjukvårdsministeriet avslutades 2007 och den sista insatsen kommer att fasas ut 2009. Fokus har legat på tillgång till hälso- och sjukvård för fattiga och marginaliserade grupper. Det kommer inte att ges något ytterligare reguljärt stöd till hälso- och sjukvårdssektorn, men möjligheterna till aktörssamverkan kommer att utforskas.

v) Näringslivsutveckling

Den enda kvarvarande insatsen kommer att avslutas 2009. Fokus har legat på små- och mikroföretagande. Ett stort antal givare är aktiva inom området (bl a Världsbanken, AsDB/Asiatiska utvecklingsbanken och ILO) och fortsatt svenskt stöd är därför umbärligt. Förutsättningar för aktörssamverkan kan dock finnas.

vi) Forskningssamarbete

Det bilaterala forskningssamarbetet kommer successivt att avslutas under 2012. Under utfasningsperioden kommer fokus att ligga på att stärka och konsolidera forskningskapacitet och strukturer som skapats genom tidigare forskningssamarbete. Möjligheterna till

aktörssamverkan inom forsknings- och innovationssystem kommer att utforskas.

Processmålet för utfasningen är:

- att fasa ut det reguljära utvecklingssamarbetet på ett ansvarsfullt sätt och säkerställa positiva resultat.

1.2.2 Biståndsformer

Merparten av utvecklingssamarbetet genomförs i form av bilaterala projekt. I vissa fall samfinansieras projekten med andra partners (bilaterala eller multilaterala) och i några fall är Sverige ledande givare. De bilaterala samarbetsparterna omfattar flera fackministerier samt regionala och lokala myndigheter. Någon övergång till program- eller budgetstöd är inte aktuellt under strategiperioden.

1.2.3 Dialogfrågor

Strategiska frågor för dialogen är mänskliga rättigheter och demokratisk samhällsstyrning, korruption samt miljö och klimat.

Även dialog och kommunikation kring utfasningen av utvecklingssamarbetet kommer att vara central. I dialog med berörda samarbetsparter ska bl a erfarenheterna från utvecklingssamarbetet omhändertas i det selektiva samarbetet.

Dialogen kommer att föras på olika nivåer med Vietnams regering, med enskilda organisationer och individer, och med andra utvecklingspartners samt inom EU. Sverige kommer att fortsatt verka för en bättre samordning och dialog inom EU-kretsen. Dialogen om utvecklingssamarbetet ska präglas av ett rättighetsbaserat synsätt och fattiga människors perspektiv och bygga på principerna om icke-diskriminering, delaktighet, insyn och ansvarsutkrävande.

1.2.4 Omfattning (volym)

Det reguljära utvecklingssamarbetet kommer att avslutas under perioden. Under strategiperioden beräknas den årliga volymen för utvecklingssamarbetet som ska fasas ut uppgå till ca 155 miljoner kronor för 2009, ca 85 miljoner kronor för 2010 och ca 15 miljoner kronor för 2011, d v s totalt drygt 255 miljoner kronor under strategiperioden. Under år 2008 utbetalades ca 230 miljoner kronor inklusive forskningssamarbetet.

Tabell 1. Indikativ volym för samarbetet med Vietnam (inkl forskning)

År	2009	2010	2011	2012	2013
Volym (MSEK) utfasning	155	85	15	-	-
<i>Volym (MSEK) selektivt samarbete</i>	20	30	75	75	75
Totalt	175	115	90	75	75

Vietnam kan komma ifråga för lån och garantier särskilt när det gäller miljö- och klimatområdet förutsatt att Sveriges regering godkänner förslaget till nytt låne- och garantisystem. Vietnam har uttryckt intresse för svenska lån för att finansiera miljöinvesteringar.

1.3. Genomförande och uppföljning

Merparten av det reguljära utvecklingsarbetet kommer att avslutas under 2011.

Vietnam anses vara ett högriskland när det gäller korruption. Utfasningen av utvecklingsarbetet kräver därför kontinuerlig, välplanerad uppföljning och extern kontroll.

1.3.1 *Samarbete med andra givare inklusive multilaterala aktörer*

Flera insatser inom det reguljära utvecklingsarbetet kanaliseras via olika FN-organ och det finns ett nära samarbete mellan ambassaden, FN och EU-kommissionen, vilket kommer att fortsätta under strategiperioden.

Sverige kommer att fortsatt verka för en bättre samordning och dialog inom EU-kretsen.

1.3.2 *Anpassning, harmonisering och koordinering*

Parisagendan och den lokala Hanoiförklaringen om biståndseffektivitet, inklusive ägarskap, ska tillämpas så långt som möjligt under hela strategiperioden. Sverige ska fortsätta att ingå i olika nyckelgrupper för biståndseffektivitet i Vietnam, som ”Partnership Group on Aid Effectiveness” (PGAE) och ”Like-minded Donor Group” (LMDG).

Sverige kommer att fortsätta att ha en ledande och samordnande roll bland givarna i Vietnam när det gäller korruptionsbekämpning.

1.3.4 *Uppföljning*

Regelbundna möten äger rum med både fackministerier och regionala och lokala samarbetspartners. Kvartals-, halvårs- och årsgenomgångar hålls med det samordnande vietnamesiska ministeriet. Externa revisioner sker årligen i enlighet med avtal. Sidas resultatuppföljning är kopplad till målstyrningen i denna strategi. Samråd och informationsutbyten mellan Sida och UD äger rum regelbundet.

Strategin kommer att följas upp genom årliga planer och rapporteras i årliga landrapporter. Bedömningar av effekter och utfall/resultat ska göras fortlöpande. De 40 åren av utvecklingsamarbete mellan Sverige och Vietnam kommer att följas upp och dokumenteras under strategiperioden.

1.3.5 Formellt/politiskt ramverk inkl dialog för uppföljning

Sverige avser ingå ett avtal om utvecklingsamarbete med Vietnam för perioden 2009 – 2011.

Del B. SELEKTIVT SAMARBETE

2. Samarbetets inriktning – Selektivt samarbete

2.1 Mål och prioriteringar

Målet för Sveriges politik för global utveckling (PGU) och det övergripande målet för det svenska utvecklingsamarbetet ska vara styrande även för det selektiva samarbetet. Utgångspunkten för det selektiva samarbetet ska liksom för det reguljära utvecklingsamarbetet vara de två perspektiven i PGU: fattiga människors perspektiv på utveckling och rättighetsperspektivet.

För Sveriges selektiva samarbete med Vietnam är det övergripande målet, liksom för utvecklingsamarbetet som ska fasa ut, att Vietnam ska uppnå förbättrad demokratisk samhällsstyrning, ökad respekt för mänskliga rättigheter och en miljömässigt hållbar utveckling. Målet för aktörssamverkan är att stimulera och stärka framväxten av självbärande relationer av ömsesidigt intresse mellan svenska aktörer och aktörer i Vietnam i syfte att bidra till målet för internationellt utvecklingsamarbete.

Den svenska regeringens tematiska prioriteringar demokrati och mänskliga rättigheter samt miljö och klimatförändringar kommer att vara viktiga utgångspunkter för det selektiva samarbetet i Vietnam. Den tematiska prioriteringen jämställdhet och kvinnors roll i utvecklingen är ett viktigt område där Sverige har komparativa fördelar. Jämställdhet och kvinnors delaktighet ska därför beaktas och integreras i alla insatser och i dialogen.

Strategiska frågor för dialogen är mänskliga rättigheter och demokratisk samhällsstyrning, korruption samt miljö och klimat, liksom dialog och kommunikation kring formerna för det selektiva samarbetet.

2.2 Inriktning och omfattning

Under strategiperioden kommer utvecklingssamarbetet med Vietnam att fasas ut genom selektivt samarbete. Det selektiva samarbetet ska bidra till att bredda och fördjupa bilaterala relationer mellan Sverige och Vietnam som kan bidra till det övergripande målet. Merparten av det selektiva samarbetet ska bedrivas i form av aktörssamverkan mellan olika vietnamesiska och svenska intressenter.

Inom ramen för det selektiva samarbetet finns det även möjlighet att finansiera riktade biståndsinsatser inom strategiska områden där Sverige kan spela en viktig roll, men där det inte alltid finns förutsättningar för aktörssamverkan. För Vietnams del kommer strategiska insatser i form av projektstöd därför att genomföras inom området demokrati och mänskliga rättigheter, inklusive korruptionsbekämpning.

2.2.1 Samarbetsområden

Olika former av aktörssamverkan mellan aktörer i Vietnam och Sverige ska stärka och stimulera framväxten av bärkraftiga relationer och därmed tjäna som brygga mellan utvecklingssamarbetet och självbärande och jämbördiga relationer av ömsesidigt intresse. Begränsade medel från biståndsanslaget kommer att användas för att stödja sådana relationer.

Samarbete inom områdena demokrati/mänskliga rättigheter och miljö/klimat ska prioriteras, men initiativ ska även övervägas inom andra områden där det finns ömsediga intressen och förutsättningar för aktörssamverkan. Ett tydligt och integrerat jämställdhetsperspektiv i all verksamhet ska stödjas och uppmuntras.

i) Demokrati och mänskliga rättigheter

Mål för samarbetsområdet är:

- Ett pluralistiskt samhälle med möjligheter för individen att själv hävda sina rättigheter och utkräva ansvar.

För att uppnå målet kommer tonvikten att ligga på stöd till medborgerliga och politiska rättigheter inom följande delområden:

- Yttrandefrihet och informationsfrihet, åsiktsfrihet och fritt deltagande i det civila samhället, genom stöd till media inklusive journalister och utveckling av ett oberoende civilt samhälle.
- Korruptionsbekämpning och ett samhälle där det råder insyn och där det finns möjlighet att utkräva ansvar. Insatserna kommer att omfatta stöd till den offentliga sektorn, civila samhället, media och utveckling av rättssamhället.
- Rättssäkerhet med särskilt fokus på utsatta grupper, genom stöd till rättshjälp, juristers ställning och oberoende samt juridisk utbildning.

Sverige kommer att stödja förändringsagenter inom såväl förvaltningen som i det framväxande civila samhället. Stödet ska inriktas på aktörer som kan fungera som drivkraft för att främja rättighetsbaserade värderingar. Ett ökat antal samarbeten med icke-statliga aktörer kommer att eftersträvas. Sverige ska även främja ett öppet och stödjande samarbete mellan den vietnamesiska staten och icke-statliga aktörer.

ii) Miljö och klimatförändringar

Mål för det svenska samarbetet är:

- Stärkt förvaltning för ett hållbart utnyttjande av naturresurser och miljö samt ökad medvetenhet om och ökad kapacitet att hantera effekterna av klimatförändringar.

För att uppnå målet kommer samarbete inom följande fyra områden att prioriteras:

- Genom förvaltningsarbetet inom miljöområdet stärka Vietnams miljölagstiftning och miljötillsyn gällande bl a förebyggande och kontroll av miljöföroreningar.
- Hållbart nyttjande och förvaltning av naturresurser i syfte att säkra

ekosystemtjänster och livsmedelsförsörjningen samt minska skogsavverkningen.

- Anpassning till klimatförändringarna genom att öka medvetenheten hos allmänheten och den offentliga sektorns kapacitet för förebyggande arbete och planering.

- Bidra till Vietnams förmåga att begränsa utsläppen av växthusgaser och hantera de negativa effekterna av klimatförändringarna.

iii) Övriga områden

Aktörssamverkan ska övervägas inom andra områden där Sverige och Vietnam uppvisar tydliga ömsesidiga intressen och där det finns potential för självbärande relationer och där Sverige har relevanta erfarenheter och sakkunskap.

Exempel på sådana områden är:

- hälsa och sociala skyddsnet. Tidigare samarbete inom hälso- och sjukvårdssektorn bör kunna ligga till grund för både biståndsfinansierad aktörssamverkan och kommersiella relationer. Områden där det finns ett ömsesidigt intresse är t ex hälsosystem och primärvårdsutveckling men även smittskyddsfrågor och pandemiberedskap, antibiotikaresistens, IT-lösningar i vården, radioterapi och cancervård samt läkemedelsförsörjning;

- forsknings- och innovationssystem. Oberoende och långsiktig forskning är både ett medel och ett mål för aktörssamverkan. Genom ökad forskningskapacitet kan forskningsresultat i högre grad användas för utveckling och därigenom förbättras samhällsutvecklingens kvalitet och hållbarhet.

- handel och näringslivsutveckling. Möjligheter till aktörssamverkan bör finnas inom områden som företagens sociala ansvar (CSR) och internationell handel samt Vietnams kapacitet att möta exportmarknadernas formella och informella krav.

Processmålet för aktörssamverkan är:

- Att etablera ett antal samarbetsinitiativ mellan vietnamesiska och svenska statliga och icke-statliga aktörer som grundas på ömsesidigt intresse och har potential att på sikt bli självbärande.

2.2.2 *Biståndsformer*

Det selektiva samarbetet kommer i första hand att genomföras i form av aktörssamverkan.

Exempel på instrument för aktörssamverkan är Swedish Research LINKS, Twinning (bl a kommunala partnerskapsprogram, myndighetssamverkan), projektförberedande insatser (UD FIM PES program SymbioCity med Strategisk Projektutveckling), Startprogrammen, ansökningsprogram som DemoMiljö och ramprogrammet för Enskilda organisationer.

Följande kriterier ska gälla för aktörssamverkan:

- Svensk biståndsfinansiering ska verka katalytiskt och vara tidsbegränsad.
- Insatserna ska vara utformade för att stimulera självbärande relationer med ett gemensamt ägarskap och tydlig roll och ansvarsfördelning, genom exempelvis kostnadsdelning.
- Insatserna ska medverka till att relationer skapas som kan leva kvar utan biståndsfinansiering.
- Samarbetet ska bygga på Vietnams och Sveriges ömsesidiga intressen, behov och erfarenheter.

Inom området miljö och klimatförändringar ska aktörssamverkan vara den huvudsakliga samarbetsformen. Flera svenska myndigheter, företag, universitet och forskningsinstitut har specialistkompetens om anpassning till klimatförändringar och hållbart utnyttjande av naturresurser. Redan existerande kontakter mellan myndigheter av likartat slag inom områden som markförvaltning, kemikaliesäkerhet, miljöskydd och jord- och skogsbruksforskning kan användas för att söka utveckla mer formella ömsesidiga partnerskap för framtida samarbete. Svenska företag kan erbjuda kommersiellt intressant miljöteknik och kompetens. Utöver aktörssamverkan kan krediter och garantier komma att bli aktuella.

Inom området demokrati och mänskliga rättigheter bedöms förutsättningarna för aktörssamverkan vara begränsade varför riktade biståndsinsatser, i form av mer traditionellt projektstöd, kan bli aktuella inom strategiskt viktiga delområden där Sverige kan spela en viktig roll.

1.2.3 *Dialogfrågor*

Sverige kommer att prioritera följande frågor i dialogen:

- Förbättrad demokratisk samhällsstyrning, jämställdhet, effektiv och korrekt tillämpning av undertecknade konventioner om mänskliga rättigheter, med tonvikt på medborgerliga och politiska rättigheter samt ratificering av sådana instrument för mänskliga rättigheter som Vietnam ännu inte har ratificerat.
- Ökad insyn och minskad korruption i Vietnams offentliga sektor och i näringslivet.
- Stöd till kunskaper om multilaterala miljöavtal och uppmuntran till aktivt deltagande från Vietnams sida för att få till stånd ett nytt protokoll om minskning av växthusgaser.
- Dialog och kommunikation kring formerna för det nya selektiva samarbetet.

Dialogen kommer att föras på olika nivåer med Vietnams regering, med enskilda organisationer och individer, och med andra utvecklingspartners samt inom EU. Sverige kommer att fortsatt verka för en bättre samordning och dialog inom EU-kretsen. Dialogen om utvecklingssamarbetet ska präglas av ett rättighetsbaserat synsätt och fattiga människors perspektiv och bygga på principerna om icke-diskriminering, delaktighet, insyn och ansvarsutkrävande.

För att förbättra dialogen om demokrati och mänskliga rättigheter kommer strategier för kommunikation att utarbetas.

2.2.4 Omfattning (volym)

Volymen för det selektiva samarbetet förväntas öka successivt under strategiperioden, från ca 20 miljoner kronor år 2009 till ca 75 miljoner kronor under slutet av strategiperioden, år 2013.

Tabell 2. Indikativ volym för samarbetet med Vietnam (inkl forskning)

År	2009	2010	2011	2012	2013
Volym (MSEK) selektivt samarbete	20	30	75	75	75
Volym (MSEK) utfasning	155	85	15	-	-
Totalt	175	115	90	75	75

Vietnam kan komma ifråga för lån och garantier särskilt när det gäller miljö- och klimatområdet förutsatt att Sveriges regering godkänner

förslaget till nytt låne- och garantisystem. Vietnam har uttryckt intresse för svenska lån för att finansiera miljöinvesteringar.

2.3 Genomförande och uppföljning

En viktig uppgift under strategiperioden är att undersöka möjligheterna till och på olika sätt underlätta samarbeten mellan svenska och vietnamesiska aktörer inom de prioriterade områdena. Arbetet kommer att fokusera på de områden där Vietnam har behov och som de prioriterar och där Sverige har relevanta erfarenheter och sakkunskap och kan utöva inflytande.

Vietnam anses vara ett högriskland när det gäller korruption. Därför kommer det selektiva samarbetet att fortlöpande följas upp med bl a externa revisioner.

2.3.1 Uppföljning

En översyn och bedömning av det selektiva samarbetet med särskild fokus på aktörssamverkan kommer att genomföras efter halva strategiperioden (2011). Rekommendationer kommer därefter att ges om inriktning och volym.

2.3.2 Formellt/politiskt ramverk inkl dialog för uppföljning

Sverige avser ingå ett avtal om utvecklingssamarbete med Vietnam för perioden 2009 – 2011. Översynen av det selektiva samarbetet efter halva strategiperioden kommer att innefatta en bedömning av om avtalet om utvecklingssamarbetet med Vietnam för perioden 2009-2011 ska förlängas eller om det selektiva samarbetet kräver andra former av överenskommelser från och med 2012.

3 BAKGRUND

3.1 Sammanfattande landanalys

Vietnam har upplevt två decennier med hög ekonomisk tillväxt och är på väg att bli ett medelinkomstland. Antalet fattiga människor som lever på 1 USD per dag minskade från cirka 58 procent år 1993 till 16 procent år 2006. Trots detta framsteg befann sig år 2007 fortfarande omkring 14 miljoner människor i Vietnam under fattigdomsstrecket och många lever i närheten av det. En större ekonomisk kris eller naturkatastrof

skulle därför ge upphov till bakslag när det gäller fattigdomsminskningen. Skillnaderna är också stora mellan regioner och mellan etniska grupper, samt mellan landsbygden och städerna. Sammantaget har dock Vietnam lyckats bättre än många andra länder med att uppnå millenniemålen och kommer sannolikt att uppnå alla dessa med ett undantag: att få trenden i fråga om förlust av naturresurser att vända. Vietnam står inför många problem när det gäller hållbar utveckling, som överexploatering av naturresurser, energibrist och miljöföroreningar. Topografin gör också landet sårbart för klimatförändringar. Vietnam har själv identifierat hälsa som ett prioriterat utvecklingsområde där ytterligare förbättringar behövs när det gäller de hälsorelaterade millenniemålen, i synnerhet mål 5 om mödr hälsa och mål 6 om hiv och aids.

Statistiken visar att män och kvinnor är relativt jämställda vad gäller tillgång till utbildning, förväntad livslängd och deltagande i arbetslivet. Kvinnornas situation påverkas emellertid, särskilt på landsbygden, av traditionella konfucianska värderingar som bland annat begränsar flickors och kvinnors tillträde till utbildning och till arbetsmarknaden. Ett antal nya lagar för att förstärka kvinnors rättigheter har antagits av Nationalförsamlingen, exempelvis en jämställdhetslag och en lag om våld i hemmet. Det är viktigt att kunskap om dessa lagar sprids i landet och att de tillämpas.

Det regerande kommunistpartiet kontrollerar fortfarande det politiska beslutsfattandet på alla nivåer. Avsaknaden av demokratisk utveckling, särskilt i fråga om politiska och medborgerliga mänskliga rättigheter, ger fortfarande anledning till oro. Yttrande- och organisationsfriheten är starkt inskränkta och möjligheten till rättslig prövning begränsad. Regeringen är engagerad i att bekämpa den utbredda korruptionen, men mycket återstår att göra för att åstadkomma ett samhälle med insyn och effektiv styrning.

Den vietnamesiska regeringens centrala reformagenda när det gäller ekonomisk och social utveckling beskrivs i den socioekonomiska utvecklingsplanen (SEDP 2006 – 2010). SEDP betraktas som en trovärdig plan för fattigdomsminskning och givarna, däribland Sverige, anpassar i stor utsträckning sitt stöd till målen i planen. SEDP innehåller däremot inga riktlinjer om politiska reformer eller hur enskilda människors politiska och medborgerliga rättigheter ska stärkas.

Sammanfattningsvis har Vietnams snabbt växande ekonomi bidragit till ökade inkomster och högre materiell standard för den stora merparten av landets befolkning. Vietnam har emellertid förblivit en enpartistat och den vietnamesiska regeringen lever inte upp till sina åtaganden när det gäller mänskliga rättigheter. Sverige bör fortsätta att driva på Vietnam att förbättra situationen i fråga om medborgerliga och politiska rättigheter. Vietnam visar prov på en ökande medvetenhet och insikt om de hot som klimatförändringar och miljöförstöring innebär för landets ekonomiska och sociala utveckling, men behöver öka sin kompetens och kapacitet avsevärt inom dessa områden.

3.2 Sammanfattande resultatbedömning

Den föregående landstrategin för Vietnam omfattade perioden 2004 – 2008, där utbetalningarna uppgick totalt till 1208 miljoner kronor, fördelade per år enligt tabell nedan:

2004	2005	2006	2007	2008	Summa
160	271	281	286	210	1208

Strategin innehöll två övergripande utvecklingsmål:

- Främja Vietnams förmåga att minska fattigdomen på lång sikt och på ett miljömässigt hållbart vis.
- Främja öppenhet och utveckling i riktning mot demokrati och ökad respekt för mänskliga rättigheter.

Utvärderingarna har visat positiva resultat på projektnivå och att Sverige är uppskattat som en tillförlitlig utvecklingspartner och uppfattas ha tydliga komparativa fördelar, både av vietnamesiska samarbetspartners och av andra givare.

Resultaten har överlag varit snabbare och tydligare när det gäller fattigdomsminskning än för demokrati och mänskliga rättigheter. Det vietnamesiska samhället har gradvis förändrats i riktning mot ökad öppenhet och större respekt för de mänskliga rättigheterna under de senaste decennierna, vilket har skapat bättre förutsättningar för insatser inom detta område. Studier som genomförts under 2006-2007 visar på att vissa förbättringar har skett när det gäller områdena hälsa, decentralisering och rättssektorn. Samarbetet inom mediesektorn har

lett till omfattande kontakter mellan medieaktörer i de båda länderna. Kombinationen av de väletablerade svensk-vietnamesiska kontakterna och marknadsmöjligheterna i Vietnam skapar förutsättningar för aktörssamverkan och möjligen även affärsförbindelser.

Halvtidsöversynerna av de viktigaste programmen inom landsbygdsutveckling, naturresurser och miljö visar att programmen bidragit till att främja införande av nya riktlinjer, lagar och begrepp. De viktigaste resultaten är de påvisade fördelarna med bystyrd utveckling och lokal demokrati, översynen av ett antal miljölagar exempelvis rörande mark, skogsbruk, miljöskydd och kemikaliesäkerhet samt införande av nya integrerade miljömetoder och informationssystem.

Sverige har haft en strategisk roll när det gäller att samordna samarbetet och dialogen kring korruptionsbekämpning. Sverige har även arbetat med att utforma politik och stärka institutioner för att övervaka korruptionsbekämpningen inom den offentliga sektorn. Sverige har hjälpt Vietnam att göra sin första diagnostiska undersökning om korruption någonsin, vilket bidrog till en välbehövlig öppenhet för att diskutera korruptionsfrågor i landet. Den vietnamesiska regeringen har bekräftat sin önskan att Sverige ska fortsätta att ha en nyckelroll när det gäller korruptionsbekämpning under de kommande åren.

Sverige har varit en av de viktigaste samarbetspartnerna för att utveckla hälso- och sjukvårdssektorn i Vietnam. Externa utvärderingar visar att den förda politiken har haft stor betydelse för att öka tillgången till och kvaliteten på hälso- och sjukvården och att Sveriges roll som givare inom sektorn har varit unik när det gäller att integrera stödet i de statliga strukturerna.

Resultaten av försöket med att stödja utvecklingen av ett civilt samhälle genom olika fonder har varit blandade. Sverige behöver förbättra sina förbindelser med och sitt stöd till det civila samhället i Vietnam, då samhällsdynamiken förändras snabbt. Det förtroendekapital som Sverige åtnjuter bör användas för att stödja det framväxande civila samhället i Vietnam i högre utsträckning.

Det vietnamesiska samhällets uppbyggnad har gjort att utvecklingssamarbetet hittills främst har varit inriktat på statsapparaten. För det selektiva samarbetet kommer det därför att bli en viktig uppgift

att bredda samarbetet till andra aktörer. Det svenska utvecklingssamarbetet har till övervägande del bestått av bilaterala projekt. Omkring 80 procent av landallokeringen för 2007 kanaliserades via vietnamesiska myndigheter (men utanför statsbudgeten) och merparten av de återstående 20 procenten kanaliserades via multilaterala organisationer. Ytterligare finansiering har kanaliserats via svenska organisationer i det civila samhället och genom forskningssamarbete. Samarbetet har varit anpassat till nationella prioriteringar, med få undantag. En del av projekten har varit småskaliga men samtidigt lyckats vara strategiska och katalytiska.

De erfarenheter och förbindelser som har uppstått tack vare det långvariga samarbetet skapar en god grund för att främja nya former av samarbete. Utvecklingssamarbetet med Vietnam har haft starka inslag av svensk kunskapsöverföring vilket kommer att underlätta övergången till nya former av samarbete, som även fortsättningsvis kommer att bygga på Sveriges komparativa fördelar.

3.3 Sammanfattande analys av Sveriges roll i Vietnam

Sverige stod för endast 2 procent av det totala offentliga utvecklingsbiståndet (bidrag och lån) till Vietnam 2007. Då Sverige var ett av de första västländerna som upprättade diplomatiska förbindelser med Vietnam och ett av de få länder som haft ett kontinuerligt och långvarigt utvecklingssamarbete med landet, har Sverige ändå kommit att få en privilegierad ställning jämfört med andra givare. Detta har bidragit till att Sverige har ombetts att bistå inom områden som av Vietnam anses känsliga och komplicerade. Ett exempel på senare år är stödet till olika korruptionsbekämpningsinitiativ, där Sverige har blivit ombedd att ta på sig en formell roll som samordnande givare. Sverige är också en av mycket få givare inom media och har tack vare sitt goda rykte och engagemang varit ledande givare även inom rättssamarbetet.

3.3.1 Slutsatser av Sveriges och EU:s politiska beslut och processer som är relevanta för samarbetet

EU-kommissionens delegation är drivande i frågor som rör biståndseffektivitet. Förutom att bistå i genomförandet av Hanoi-förklaringen som utgör Vietnams nationella anpassning av Parisagendan, verkar den för att 50 % av biståndet skall gå genom de nationella systemen och att inga nya parallella strukturer för genomförande av

projekt skall införas. Den av EU-kommissionen upprättade ”harmoniseringskartan” innefattar också krav på arbetsfördelning mellan EU-medlemmar och kommissionen inom utvecklingsarbetet.

Sverige deltar i flera av dessa processer och kommer att fortsätta spela en aktiv roll under strategiperioden, och i fråga om arbetsfördelningen fortsätta driva de komparativa fördelar Sverige har inom de tre tematiska prioriterade områdena.

Förhandlingar om ett partnerskaps- och samarbetsavtal mellan EU och Vietnam inleddes 2008. Vietnam omfattas även av de förhandlingar om ett frihandelsavtal mellan EU och ASEAN/”Association of South East Asian Nations” som inleddes 2007.

3.3.2 Samstämmighet för utveckling

Handeln mellan Sverige och Vietnam är fortfarande begränsad och de svenska investeringarna blygsamma, men handeln ökar och många svenska företag ser stor potential i Vietnams ekonomiska tillväxt och stora inhemska marknad. Svenska företagsinvesteringar och affärsverksamhet i landet kan bidra till att skapa arbetstillfällen med förhållandevis goda villkor, främja företagets sociala ansvar och bygga upp kapacitet bland vietnamesiska leverantörer och affärspartners.

Vietnams handelsberoende och ökade integration i världsekonomin innebär att Sveriges handelspolitiska agerande har betydelse för landets fortsatta utveckling, inklusive sysselsättning. EU är en av landets viktigaste handelspartners och står för merparten av de utländska investeringarna. Vietnams inträde i WTO 2007 har öppnat upp den egna marknaden och därmed ytterligare bidragit till handelns starka tillväxt. Vietnam förhandlar för närvarande om ett frihandelsavtal med EU inom ramen för ASEAN. Samtidigt drabbas Vietnam hårt av EU:s antidumpingtull och slopade tullpreferenser på skoexporten från Vietnam till EU.

Agerande på såväl global som regional nivå för hållbart nyttjande av naturresurser och motverkande av klimatförändring kan ha avsevärda effekter för Vietnam, som är sårbart för klimatförändringar och misshushållning av naturresurser.

3.3.3 Svenska aktörer och svenska komparativa fördelar

Sveriges långvariga engagemang och stöd till Vietnams reformprocess har byggt upp goda relationer och ett starkt förtroendekapital. Detta har bidragit till att Vietnam accepterat att samarbeta med Sverige inom områden som för Vietnam anses känsliga, såsom korruption, demokrati och mänskliga rättigheter. Det långvariga utvecklingssamarbetet har också bidragit till breda kontaktytor mellan svenska och vietnamesiska organisationer, myndigheter, företag och individer vilket bör underlätta övergången till selektivt samarbete.

3.4 Överväganden om mål och inriktning av det framtida samarbetet

Vietnams övergripande mål är att snabbt lyfta landet ur fattigdom och låginkomststatus genom inriktning på ekonomisk tillväxt, så som det formuleras i Vietnams socioekonomiska utvecklingsplan 2006 -2010 (SEDP). De svenska målen och prioriteringarna som presenteras i den här strategin är att öka förutsättningarna för att denna ekonomiska övergång inte bara blir fattigdomsinriktad och miljömässigt hållbar, utan även rättighetsbaserad, inkluderande och demokratisk.

Utvecklingssamarbetet har präglats av en rättighetsbaserad syn på fattigdomsminskning, stark fokus på mänskliga rättigheter, delaktighet och gräsrotsdemokrati. Detta har åstadkommit genom dialog och möjligheter att arbeta inom områden som korruption, kulturpolitik, media och reformering av rättsväsendet. Erfarenheterna av stödet till förändringsarbetet i Vietnam är goda och kommer också att prägla det selektiva samarbetet. Det selektiva utvecklingssamarbetet ska tjäna som en brygga mellan utvecklingssamarbetet som ska fasa ut och självbärande och jämbördiga relationer av ömsesidigt intresse.

Vietnamesiska samarbetspartners har överlag välkomnat det svenska beslutet att fasa ut det reguljära utvecklingssamarbetet och att det ska övergå i andra former. Flera andra bilaterala utvecklingspartners rör sig i samma riktning som Sverige och de kan också komma att inrikta sitt samarbete på frågor kring demokratisk samhällsstyrning, hållbar utveckling och klimat. Sverige och andra berörda länder måste emellertid harmonisera sitt arbete för att undvika överlappningar och garantera effektivitet i samarbetet med Vietnam.

REGERINGSKANSLIET

Utrikesdepartementet

103 39 Stockholm

Tel: 08-405 1000, Fax: 08-723 11 76, webb: www.ud.se

Omslag: UD-PIK-INFO, tryck: XGS Grafisk service, 2009

Artikelnummer: UD 09.048